RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Xe KAMER

A R R E S T

nr. 235.153 van 21 juni 2016
in de zaak A. 213.351/X-15.904.

In zake : 1. Denis TAERWE
2. Wim ROBBERECHTS
3. Filip MONDELAERS
4. Dennis DUIVENBODE
5. de NV WIM ROBBERECHTS & CO
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Cies Gysen
kantoor houdend te 2800 Mechelen
Antwerpsesteenweg 16-18
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de STAD BRUSSEL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Manuela Von Kuegelgen en Martin Bassem
kantoor houdend te 1050 Brussel
Louizalaan 149/20
bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkomende partij :

de NV BAM ASPHALT
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Jan Roggen
kantoor houdend te 3530 Houthalen
Greenville - Centrum Zuid 1111
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 7 augustus 2014, strekt tot de nietigverklaring van “de stedenbouwkundige vergunning van 22 mei 2014 zoals verleend door het college van burgemeester en schepenen van verwerende partij aan nv Bam Asphalt”.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij arrest nr. 229.029 van 4 november 2014 is de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing verworpen.

De verzoekende partijen hebben een verzoekschrift tot voortzetting van de rechtspleging ingediend.

De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partijen hebben een memorie van wederantwoord ingediend.

De tussenkomende partij heeft een memorie ingediend.

Auditeur An Van den broeck heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partijen hebben een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verwerende partij en de tussenkomende partij hebben een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 18 maart 2016.

Staatsraad Jan Clement heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Caroline De Mulder, die *loco* advocaat Cies Gysen verschijnt voor de verzoekende partijen, advocaat Dominique De Meys, die *loco* advocaten Manuela Van Kuegelgen en Martin Bassem verschijnt voor de verwerende partij, en advocaat Laura Sallaerts, die *loco* advocaat Jan Roggen verschijnt voor de tussenkomende partij, zijn gehoord.

Auditeur An Van den broeck heeft een advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Er wordt verwezen naar de feitenuiteenzetting in het arrest nr. 229.029 van 4 november 2014.

3.2. Bij besluit van 5 februari 2015 verklaart de Brusselse Hoofdstedelijke regering het door de verzoekers ingestelde administratieve beroep tegen de aan de tussenkomende partij verleende milieuvergunning voor de exploitatie van een asfaltproductiecentrale en een site voor recyclage van bitumineuse aggregaten ontvankelijk maar niet gegrond.

De verzoekers vorderen voor de Raad van State de nietigverklaring van het laatstgenoemde besluit (zaak A.215.614/VII-39.374).

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

Standpunt van de partijen

4. In hun verzoekschrift wijzen de verzoekers erop dat zij allen bewoners zijn van een appartementsgebouw dat gelegen is op minder dan 1 km. van de plaats waar de asfaltcentrale zal worden gebouwd en geëxploiteerd. Hun belang situeert zich op het niveau van hun gezondheid en de hinder die zij zullen ondervinden als permanente bewoners van het voornoemde appartementsgebouw dat in een residentiële en rustige omgeving gelegen is.

Meer bepaald zal de asfaltcentrale luchtemissies zoals verbrandingsgassen en fijn stof, geluids- en geurhinder en gezondheids- en veiligheidsrisico's meebrengen. Niet alleen de productie van asfalt en de overslag van grondstoffen zal voor de verzoekers negatieve effecten veroorzaken, er zal

ook mobiliteitshinder ontstaan doordat er per dag 40 vrachtwagens met asfalt uit de site zullen rijden langs de nu al oververzadigde wegen in hun omgeving waar de verzoekers ook zelf gebruik van dienen te maken.

Met uitzondering van derde verzoeker zullen de verzoekers ook visuele hinder ondervinden door de inplanting van de asfaltcentrale waarop zij zullen uitkijken. Vooral de immens hoge vergunde toren (47 meter) zal het uitzicht vanuit hun appartement op zeer nadelige wijze beïnvloeden.

De verzoekers besluiten dat de asfaltcentrale de levenskwaliteit van hun buurt zal doen achteruitgaan en dat zij als permanente bewoners van hun appartement negatieve effecten voor hun gezondheid en hinder zullen ervaren alsook waardevermindering van dit appartement.

5. In haar memorie van antwoord stelt de verwerende partij dat de verzoekers geen voldoende persoonlijk en rechtstreeks belang aantonen ter aanvechting van de bestreden stedenbouwkundige vergunning. Omwonenden mogen dan in beginsel belang hebben bij het aanvechten van een in hun buurt verleende stedenbouwkundige vergunning doch, volgens de verwerende partij, blijkt uit de rechtspraak van de Raad van State dat dit enkel geldt voor personen die in de onmiddellijke omgeving van het betrokken perceel wonen en dit is geenszins het geval voor de verzoekers.

Verder mag volgens de verwerende partij niet uit het oog worden verloren dat de asfaltcentrale, gelegen in havengebied, op zich zone-eigen is. Een rechtszoekende kan geen recht of verwachtingen doen gelden bij het behoud van een feitelijke toestand die niet overeenstemt met de bestemmingsplannen.

De verwerende partij onderlijnt dat het niet voldoende is dat het vergunde project een invloed zal hebben op de levenskwaliteit van een verzoekende partij om het rechtens vereiste belang te doen ontstaan. Het is hierbij tevens vereist dat die invloed voldoende ingrijpend is. De verwerende partij wijst erop dat, vanuit het perspectief van de appartementen van de verzoekers, de toren

van de asfaltcentrale enkel een gering deel van hun zijzicht beïnvloedt en het hele middenveld en het rechterdeel van dit uitzicht onverlet laat. Qua perspectief vallen de vergunde werken grotendeels samen met het reeds bestaande achterliggend gebouw. Uit hun simulatie blijkt overigens dat aan de rechterkant al een toren staat die hoger uitkomt dan de vergunde werkzaamheden. Bovendien ontnemen de vergunde werkzaamheden hen geenszins het zicht op de Budabrug die even hoog is als de nabijgelegen toekomstige asfaltcentrale.

De verwerende partij benadrukt dat de vermeende milieueffecten het gevolg zullen zijn van de uitbating van de op te richten gebouwen die milieuvergunningsplichtig is, en niet van de thans bestreden stedenbouwkundige vergunning. De verzoekers kunnen hun belang bij het bestrijden van deze laatste vergunning dan ook niet uit die vermeende nadelige milieueffecten putten.

Aangaande de aangevoerde bijkomende verkeersoverlast merkt de verwerende partij op dat het bijkomend verkeer slechts zal bijdragen tot een reeds bestaande toestand. Gelet op de ligging van het appartementsgebouw is dit gematigd bijkomend effect te diffuus om een rechtstreeks belang te verantwoorden. Hetzelfde geldt voor de vermeende bijkomende lawaaihinder en verspreiding van stof en fijn stof.

6.1. Ook de tussenkomende partij meent dat de verzoekers geen belang hebben bij het aanvechten van het bestreden besluit.

Wat de gevreesde milieuhinder betreft, leidt de tussenkomende partij uit het opgemaakte effectenverslag vooreerst af dat het door de asfaltcentrale gegenereerde vrachtverkeer verwaarloosbaar zal zijn ten opzichte van de bestaande verkeersdrukte, temeer daar dit vrachtverkeer niet zal overlappen met het spitsverkeer. Het effectenverslag stelt verder dat de geurhinder rond de toekomstige installaties uiterst laag is en dat de modellering van de concentraties vluchtige organische stoffen en stikstofoxiden waaraan de buurtbewoners blootgesteld zullen worden, aantoont dat de maximale

concentraties zeer laag zijn. De tussenkomende partij meent dan ook dat uit het effectenverslag klaar en duidelijk blijkt dat de verzoekers geen milieuhinder zullen ondervinden ten gevolge van de geplande asfaltcentrale.

Wat de aangevoerde zichthinder betreft, merkt de tussenkomende partij op dat de eerste, de tweede en de vierde verzoeker vanuit hun appartement uitzicht hebben op een groot deel van Brussel zodat het aanvaarden van het belang er op zou neerkomen dat zij elk gebouw met een bepaalde omvang in Brussel kunnen bestrijden. Hun uitzicht wordt overigens nu reeds verstoord door verschillende industriële en andere elementen in het stedelijke landschap. Het is de essentie van een stad in ontwikkeling dat het stedelijk landschap waarop de verzoekers uitzicht hebben in de loop der jaren evolueert en dat bepaalde elementen uit dat landschap verdwijnen en andere elementen worden toegevoegd.

6.2. In haar memorie van tussenkomst voert de tussenkomende partij specifiek ten aanzien van de vijfde verzoekende partij als exceptie aan dat deze partij de in het verzoekschrift ter staving van haar belang aangevoerde nadelen niet kan lijden omdat zij een rechtspersoon is.

7. In hun memorie van wederantwoord stellen de verzoekers dat uit de rechtspraak van de Raad van State blijkt dat zij ter staving van hun belang niet moeten bewijzen dat de asfaltcentrale onaanvaardbare hinder zal veroorzaken, maar dat het volstaat dat zij aannemelijk maken dat zij een nadeel zouden kunnen ondervinden. Het feit dat de auteurs van het effectenverslag het nodig achtten om de effecten van de asfaltcentrale te onderzoeken binnen een studiegebied met een straal van 1 km is op zich reeds een bewijs dat de verzoekers mogelijk hinder van die centrale zouden kunnen ervaren. Volgens de verzoekers kan de tussenkomende partij bezwaarlijk beweren dat het effectenverslag de effecten op het grondgebied van het Vlaamse Gewest even grondig heeft onderzocht als de effecten op het grondgebied van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

8. In hun laatste memorie wijzen de verzoekers erop dat de Raad voor Vergunningsbetwistingen aanneemt dat ook hinder die voortvloeit uit de exploitatie zelf kan worden opgeworpen om het belang aan te tonen bij de vernietiging van de stedenbouwkundige vergunning.

Verder benadrukken de verzoekers dat het Grondwettelijk Hof, met verwijzing naar het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, heeft geoordeeld dat de Raad van State er over dient te waken dat het belangvereiste niet op een buitensporig restrictieve wijze wordt toegepast.

9. In haar laatste memorie beklemtoont de verwerende partij dat in het onderhavige geval een stedenbouwkundige vergunning wordt aangevochten die op zich geen milieuhinder voortbrengt. Bijkomend dagelijks vrachtverkeer van 40 vrachtwagens is verwaarloosbaar ten opzichte van het reeds bestaande verkeer.

10. In haar laatste memorie erkent de tussenkomende partij dat de Raad voor Vergunningsbetwistingen aanvaardt dat de hinder die voortvloeit uit de exploitatie kan volstaan om een belang te hebben bij de vernietiging van een stedenbouwkundige vergunning, maar zij benadrukt dat, voor zover die rechtspraak al relevant zou zijn bij een beroep tegen een Brusselse vergunning, niet uit het oog mag worden verloren dat deze Raad daar zeer strenge voorwaarden aan toevoegt, waaronder de voorwaarde dat een verzoeker dient aan te tonen dat er een rechtstreeks of onrechtstreeks causaal verband kan bestaan tussen de vergunning en de aangevoerde nadelen. In het onderhavige beroep wordt aan die voorwaarden niet voldaan.

Beoordeling

11. De verzoekers laten de exceptie die de tussenkomende partij aanvoert ten aanzien van de vijfde verzoekende partij (randnr. 6.2) onbeantwoord.

Uit hetgeen de verzoekers aanvoeren, blijkt niet dat de vijfde verzoekende partij, die geen bewoner is maar enkel eigenaar van het appartement dat door tweede verzoeker wordt bewoond, een afdoende belang zou hebben bij haar beroep.

In hoofde van de vijfde verzoekende partij is de exceptie van gebrek aan belang gegrond.

Wanneer hierna sprake is van de “verzoekers” worden de eerste tot de vierde verzoeker bedoeld.

12. De verzoekers beroepen zich op de weerslag van de vergunde asfaltcentrale op hun leefomgeving.

13. Om te doen blijken van een afdoende belang is het niet vereist dat een verzoeker hinder of nadelen die het gevolg zijn van de bestreden vergunningsbeslissing moet ondervinden. Het volstaat dat hij redelijkerwijze aannemelijk maakt dat er een risico op het ondergaan van de aangevoerde hinder of nadelen van de bestreden vergunningsbeslissing bestaat.

14. Er moet worden vastgesteld dat noch de verwerende, noch de tussenkomende partij tegenspreken dat – zoals in het verzoekschrift wordt aangevoerd – eerste, tweede en vierde verzoeker vanuit hun appartementen uitzicht zullen hebben op de vergunde asfaltcentrale en dat de inplanting van die centrale zal zorgen voor 40 bijkomende trajecten van vrachtwagens per dag langs de wegen in de omgeving van verzoekers’ appartementsgebouw.

De verwerende partij ontkent evenmin dat de asfaltcentrale zal zorgen voor “bijkomende lawaaihinder en verspreiding van stof en fijn stof” maar meent dat deze effecten in hoofde van de verzoekers “te diffuus [zijn] om een rechtstreeks belang te verantwoorden”.

15. Anders dan de verwerende partij dit blijkbaar ziet, moet bij het beoordelen van het belang van de verzoekers geen abstractie worden gemaakt van de effecten van de uitbating van de asfaltcentrale. Om hun belang bij het bestrijden van de stedenbouwkundige vergunning voor de asfaltcentrale te staven, volstaat het dat de verzoekers aannemelijk maken dat de aanwezigheid van de betwiste constructie én het gebruik dat ervan zal worden gemaakt een weerslag kan hebben op hun leefomgeving.

16. Nog aangenomen dat, zoals de verwerende partij voorhoudt, de in havengebied gelegen asfaltcentrale “zone-eigen” is, dan heeft dit enkele gegeven niet tot gevolg dat de verzoekers zich dienen neer te leggen bij om het even welke stedenbouwkundige vergunning van een “zone-eigen” inrichting.

Het is ook niet omdat het landschap waarop de verzoekers uitkijken zeer uitgestrekt is en reeds door bepaalde elementen is verstoord en omdat er in de buurt reeds verkeersoverlast bestaat, dat de verzoekers niet zouden kunnen opkomen tegen een vergunning die bijkomende landschapsverstoring en bijkomende verkeersoverlast dreigt mee te brengen.

17. Verder moet worden vastgesteld dat de door de tussenkomende partij aangehaalde passages van het effectenverslag niet stellen dat er zich geen enkel milieueffect zal voordoen, maar wel dat deze effecten erg klein zullen zijn.

Bovendien gaat de tussenkomende partij er blijkbaar aan voorbij dat de verzoekers in hun tweede middel de deugdelijkheid van het opgemaakte effectenrapport bekritiseren.

Een verzoekende partij zou elke rechtsbescherming verliezen wanneer het beroep waarin zij bepaalde vaststellingen van een milieueffectenrapport wil aanvechten, onontvankelijk zou worden verklaard op grond van de laatstgenoemde vaststellingen.

Uit het voorgaande volgt dat de op het effectenverslag gesteunde argumentatie van de tussenkomende partij niet kan worden aangenomen.

18. De conclusie is dat de verwerende en de tussenkomende partij er niet slagen in om de stelling van de verzoekers te ontkrachten dat het bestreden besluit voor hen griefhoudend is.

19. In hoofde van de eerste tot de vierde verzoeker worden de excepties verworpen.

V. Besluit

20. Het door de auditeur-generaal aangewezen lid van het auditoraat heeft haar op grond van artikel 12 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 ‘tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State’ opgemaakte verslag over de zaak beperkt tot het onderzoek van de ontvankelijkheid. Het is noodzakelijk voor de oplossing van het geschil dat de zaak verder door een lid van het auditoraat wordt onderzocht en dat daarover verslag wordt uitgebracht.

BESLISSING

1. De Raad van State heropent het debat.

2. De Raad van State belast het door de auditeur-generaal aangewezen lid van het auditoraat met het aanvullend onderzoek.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van eenentwintig juni 2016, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

	Johan Lust,	kamervoorzitter,
	Pierre Lefranc,	staatsraad,
	Jan Clement,	staatsraad,

bijgestaan door

	Astrid Truyens,	griffier.

De griffier	**De voorzitter**
Astrid Truyens	**Johan Lust**